

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Ondertekening Joint Declaration World Heritage Lower German Limes

Geachte Statenleden,

De Neder-Germaanse Limes staat sinds juli 2021 op de Werelderfgoedlijst van UNESCO, op voordracht van de Nederlandse Staat en op verzoek van de provincies Gelderland, Utrecht en Zuid-Holland en de Duitse deelstaten Noordrijn-Westfalen en Rijnland-Palts. Provincies en deelstaten stelden samen het nominatiedossier op en zegden toe gezamenlijk op te treden als *sitholder* met als taak de uitzonderlijke en universele waarden van de Neder-Germaanse Limes te behouden en uit te dragen, in lijn met het Werelderfgoedverdrag. In het bijbehorende Managementplan 2021-2027 spraken zij af de wijze van samenwerking vast te leggen in een *Joint Declaration*. Deze *Joint Declaration* ligt nu voor ter ondertekening.

Binnenkort gaat gedeputeerde Stolk, namens de Commissaris van de Koning, ‘the Joint Declaration for the management of the World Heritage property Frontiers of the Roman Empire – Lower German Limes (FRE-LGL)’ ondertekenen. Met de *Joint Declaration* hebben de partners provincie Gelderland, provincie Utrecht, provincie Zuid-Holland, Noordrijn-Westfalen en Rijnland-Palts de wijze van samenwerking vastgelegd ten behoeve van de instandhouding van UNESCO werelderfgoed Neder-Germaanse Limes. De voorbereidingen voor de ondertekening hebben veel tijd gekost in verband met afstemming met de betrokken internationale partners.

Het behouden en uitdragen van de uitzonderlijke en universele waarden van de Neder-Germaanse Limes wordt per land uitgevoerd, inclusief de bekostiging daarvan. Wel is afstemming nodig omdat het werelderfgoed provincie- en landgrenzen overschrijdt. Tot op heden werd de internationale samenwerking afgestemd in de Internationale Management Group (IMG) met als bestuurlijke basis het Managementplan 2021-2027, dat de provincies hebben vastgesteld op 24 september 2019.

Een bestuurlijke internationale Stuurgroep ontbreekt echter nog. Op basis van de *Joint Declaration* zal deze worden ingericht. Deze Internationale Stuurgroep zal als taak hebben toezicht te houden op het management van de Neder-Germaanse Limes en de komende internationale managementplannen voor de Neder-Germaanse Limes vast te stellen (voor het eerst in 2027) en deze managementplannen in te dienen bij UNESCO. Verder zal de internationale Stuurgroep in actie komen als de uitzonderlijke en universele waarde van de Limes in gevaar komt en daarover gecommuniceerd moet worden tussen overheden en met UNESCO.

Feitelijk hebben de siteholders deze verantwoordelijkheid ook nu al; de *Joint Declaration* heeft vooral betrekking op de wijze van samenwerken. Om als dat nodig is snel te kunnen schakelen, is het belangrijk dat de betreffende bestuurders weten welke verantwoordelijkheid zij hebben en hoe zij samen optrekken. Om die reden zal de internationale Stuurgroep in elke bestuursperiode minstens éénmaal bijeenkomen.

De Nederlandse provincies Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland hebben hun deel van het siteholderschap vormgegeven in een centrumregeling, een publiekrechtelijke samenwerking in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) onder de naam Nederlandse Limes Samenwerking (NLS). Utrecht is de centrumprovincie. De gedeputeerden met erfgoed in de portefeuille vormen samen de kern van de Stuurgroep van deze centrumregeling. Gedeputeerden Stolk en Drenth (Gelderland) zullen zitting nemen in de Internationale Stuurgroep.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

1. Joint Declaration
2. Brief aan de Nederlandse Limes Samenwerking (NLS)